Vragen Change Inc. Donut

Hoe ver is Amsterdam al in de donutambitie? Is er al een percentage te noemen bijvoorbeeld?

De Donut is een holistische model en raamwerk richting brede welvaart, die in feite alles behelst. Zowel de ecologische thema's, zoals de energietransitie, de circulaire economie en biodiversiteit, als de sociale thema's, zoals educatie, wonen en gelijke kansen voor iedereen, zijn er onderdeel van. Het schetst in feite een bandbreedte (sweetspot) tussen een sociale ondergrens waar niemand doorheen mag vallen en een ecologisch plafond die aangeeft wanneer we voorbij gaan aan de capaciteit van de aarde en haar natuurlijke hulpbronnen. Daarnaast rekent het af met de gedachte dat welvaartsgroei moet draaien om de waarde van het BBP, maar juist veel verder gaat dan dit cijfer.

Het is een jaar geleden dat we onze donutvisie voor het eerst naar buiten brachten, gekoppeld aan de circulaire strategie. Ondanks dat er al veel gebeurt in de stad, staan we eigenlijk nog aan het begin. Daarbij is ook de vraag of je ooit voor 100% in de Donut terecht kunt komen. We zien het meer als een missie die je als stad continu nastreeft richting brede welvaart, en die je de juiste afwegingen laat maken met oog voor het effect dat de stad heeft op lokale en mondiale thema's.

In de praktijk zijn er al diverse projecten en programma's die we vanuit de Donut aanpakken. Denk dan aan de strategie Amsterdam Circulair 2020-2025, waarvoor de Donut als basis heeft gediend, en het Innovatie en uitvoeringsprogramma 2020-2021. In die laatste zijn 200 projecten opgenomen waar de gemeente met marktpartijen en burgers aan werkt, veelal met een koppeling aan de Donut.

Zo werken we momenteel aan een Monitor voor de Circulaire Economie die zowel de circulariteit van materiaalstromen als de vanzelfsprekendheid van sociale waarden gaat monitoren. Maar er zijn ook projecten op het gebied van voedsel (Boeren Voor Buren en de Donut Boeren), textiel (kledingreparatie voor mensen met een strakke beurs) en wonen (sociale en duurzame woonconstructies als Community Land Trust en het verduurzamen van woningcorporaties) waarbinnen het evenwicht tussen mens en milieu wordt gezocht.

Ook het programma Duurzaam Herstel, dat in Coronatijd werkgelegenheid stimuleert op de korte termijn, dankzij werkzaamheden binnen de energietransitie en de circulaire economie, heeft een hoog Donut-gehalte.

Daarnaast proberen we met ons Cities for Change-forum inwoners, bedrijven en andere steden mee te nemen in het "donutdenken", door de dialoog aan te gaan, samen te werken en te participeren op alle niveaus, zowel vanuit de maatschappij als ambtelijk en bestuurlijk.

En we zijn heel blij dat er ook vanuit de samenleving sterke donutinitiatieven zijn, zoals de Donutcoalitie, waarbij veel maatschappelijke instanties en betrokken Amsterdammers zijn betrokken en werken aan sociale, duurzame projecten en initiatieven.

Buiten bovenstaande gebeurt er ook veel in de stad, waar we minder zicht op hebben, maar wat wel heel goed past in Donut. Denk dan aan allerlei maatschappelijke (buurt)initiatievenen die door Amsterdammers en bedrijven worden ontplooid.

Het meten daarvan is lastig. Gelukkig is het vergroten van die sociaal-ecologische beweging, door denken, praten en vooral te doen, veel belangrijker.

Hoe dragen de drie focusgebieden bij aan het behalen van de donutambitie: afval en restromen, gebouwde omgeving en consumptiegoederen? Zijn er op die gebieden al progressiecijfers te noemen?

Allereerst is het goed om te benoemen dat die focusgebied (waardeketens) vooral gekozen zijn voor het opschalen en versnellen van de circulaire economie en niet zozeer de Donutsamenleving. Dat zijn twee verschillende dingen. We denken wel dat de circulaire economie een belangrijk aandeel heeft om tot een donutsamenleving te komen. Dit omdat het zich focust op milieu-impact die we elders uitoefenen en op de beschikbaarheid van belangrijke grondstoffen en materialen. Maar ook juist op het tegengaan van uitbuiting van arbeiders in andere landen en de werkgelegenheid hier juist versterkt.

De strategische waardeketens Voedsel en Organische reststromen, Consumptiegoederen en Gebouwde omgeving komen uit het landelijke grondstoffenakkoord en zijn drie van de vijf bepaalde sectoren (de andere zijn kunststoffen en maakindustrie, welke we voor een deel al meenemen in Consumptiegoederen en de thema's Branches en Haven en Industrie). We hebben voor deze waardeketens gekozen omdat we als gemeente met onze harde en zachte instrumenten hier de meeste grip op hebben.

Progressiecijfers zijn moeilijk te geven een jaar na de publicatie van onze strategie, maar we zien een aantal goede ontwikkelingen:

<u>Consumptiegoederen</u>

- Zo zijn we hard op weg om met het **circulair en eerlijk maken van onze textielketen**. Dit doen we door inwoners te helpen met het repareren van hun kleding (na de zomer start een campagne waarbij mensen met een strakke beurs goedkoop hun kleding kunnen laten repareren). Maar ook inwoners kleding te laten ruilen (bijv. via de Swapshop) en afgedankte kleding in te zamelen en hoogwaardig te verwerken, zodat de vezels weer gebruikt kunnen worden in nieuwe kleiding.

- We hebben met ons project **Iedereen Verbonden** Amsterdammers die door de lockdown het contact met hun omgeving dreigde te verliezen voorzien van gerefurbished laptops en een internetverbinding.

<u>Voedsel en Organische reststromen</u>

- **Boeren voor Buren** is een sociaal en duurzaam project waarbij we Amsterdammers met een stadspas voor weinig geld lokaal voedsel laten kopen van boeren uit de regio. Een van de eerste succesvolle projecten binnen de korte keten.

- Mooie aanvulling daarop die de keten laat sluiten is de **Amsterdamse compost voor boeren**. De komende maanden zullen een aantal boeren gaan experimenteren met compost gemaakt van reststromen uit de Metropoolregio Amsterdam. De compost wordt gemaakt van groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens uit de regio. Door het gebruik van lokale compost wil de Gemeente Amsterdam samen met de boeren onderzoeken hoe nutriëntenkringlopen beter gesloten kunnen worden.

Gebouwde Omgeving

- We experimenteren met sociale, duurzame woonconstructies, zoals **Community Land Trust**, die woningen betaalbaar houden voor Amsterdammers die normaal gezien geen huis kunnen kopen. Deze bewoners ontwikkelen en onderhouden hun woningen op duurzame wijze. De zelfbouwwoningen van **de Warren** die momenteel gebouwd gaan worden zijn daar een mooi voorbeeld van.

- We stimuleren woningcorporaties binnen het project **Circulaire Corporaties 2021** om te verduurzamen, zodat hun bewoners ook mee kunnen in de transitie. Een voorbeeld project is het ontwikkelen en organiseren van een circulaire keten voor kozijnen. Hierbij worden bij renovatiewerkzaamheden houten kozijnen ‘geoogst' en opnieuw gebruikt en verwerkt tot nieuwe kozijnen door lokale MKB-ers en vaklui.

- Duurzaam Herstel. De 6 banenmotoren waarmee we werkgelegenheid stimuleren en tegelijk werken aan verduurzaming en circulariteit in de gebouwde omgeving.

Gaan deze focusgebieden uiteindelijk samen optellen naar 100% of niet en hoe komt dat? (Als daar al iets over te zeggen is).

Ze zijn in ieder geval belangrijk voor de opschaling en versnelling van de circulaire economie, die uiteindelijk de Donutsamenleving ten goede komt.

Daarbij komt dat deze strategie voor 2020-2025 geldt. Dit vormt dus een tussenstation, waarna we onze positie her bepalen. Daarnaast is het voor de circulaire economie belangrijk dat er meer draagvlak komt, meer Europese wet- en regelgeving, zoals de vergroening van het belastingstelsel en het vergroten van de producentenverantwoordelijkheid.